

Slovak Smart City Cluster: Prepájame samosprávy, firmy a odborných partnerov s cieľom prinášať inovácie do praxe

1. Predstavenie klastra

Ako by ste stručne predstavili váš klastor a jeho hlavné poslanie?

Igor Wzoš: Slovak Smart City Cluster je klastor, ktorý prepája samosprávy, firmy, univerzity a ďalších odborných partnerov s cieľom podporovať rozvoj inteligentných, udržateľných a odolných miest a regiónov na Slovensku. Naším cieľom je predovšetkým prepájať ľudí a know-how a pomáhať prenášať inovácie a nové technológie do reálnej praxe samospráv.

Aké sú dnes hlavné oblasti činnosti klastra a v čom vidíte jeho najväčší prínos pre členov?

Igor Wzoš: Venujeme sa najmä digitalizácii, dátam, umelej inteligencii, energetike a smart riešeniam. V poslednom období sa intenzívne zameriavame aj na vzdelávanie a rozvoj odborných kapacít. Pre našich členov predstavuje prínos najmä prístup k relevantným informáciám, odborným partnerom a novým príležitostiam, ako aj možnosť zapájať sa do spoločných projektov a aktivít.

Ako sa v priebehu času vyvíjala stratégia a priority klastra?

Igor Wzoš: Od pôvodného dôrazu na smart technológie podporujúce praktické a efektívne riešenia sme sa postupne posunuli k širšiemu pohľadu na rozvoj miest a regiónov. Dnes technológie nevnímame ako cieľ, ale ako nástroj, ktorý v spojení s ľudským potenciálom a odbornou prácou pomáha dosahovať konkrétne výsledky. Čoraz väčší význam preto prikladáme dátam, vzdelávaniu, budovaniu odborných kapacít samospráv a praktickému zavádzaniu inovácií do praxe.

2. NHVK a ESCA certifikácia

Prečo ste sa zapojili do NHVK?

Igor Wzoš: Hlavnou motiváciou bola možnosť objektívne zhodnotiť fungovanie klastra z pohľadu štandardov jeho riadenia, identifikovať naše silné stránky, ako aj oblasti, v ktorých je priestor na ďalšie zlepšenie. Zároveň sme získali možnosť porovnať sa s ostatnými klastromi na Slovensku.

Aký prínos má NHVK pre klastre?

Igor Wzoš: NHVK poskytuje klastrom spätnú väzbu a zároveň motiváciu na ďalšie profesionalizovanie ich fungovania. Z pohľadu celého klastrového ekosystému zároveň pomáha nastavovať určitý štandard kvality a poukazuje na klastre, ktoré sú aktívne a reálne prinášajú hodnotu svojim členom.

Aké prínosy pre vás mala ESCA certifikácia a prečo ste sa následne nerozhodli pre jej recertifikáciu?

Igor Wzoš: ESCA certifikácia bola pre nás v danom období užitočná najmä ako medzinárodný benchmark. Keďže pôsobíme v medzinárodných projektoch a aktívne spolupracujeme s

európskymi organizáciami, predstavovala pre nás zároveň potvrdenie kvality fungovania klastra a jeho medzinárodnej úrovne.

Následne sme sa rozhodli sústrediť naše kapacity na ďalší rozvoj organizácie a na národný systém hodnotenia NHVK, preto sme k okamžitej recertifikácii nepristúpili. Zároveň sme očakávali avizovanú výzvu na podporu klastrov, ktorá by nám výrazne pomohla najmä z administratívneho hľadiska a pri zabezpečení potrebnej administratívnej podpory.

Čo by ste odkázali klastrom, ktoré zvažujú zapojenie do NHVK?

Igor Wzoš: Určite má význam zapojiť sa. Hodnotenie nie je len o získaní určitého statusu, ale predovšetkým o príležitosti pozrieť sa na vlastné fungovanie z externého pohľadu a pomenovať oblasti, ktoré je možné ďalej zlepšovať.

My sme napríklad v roku 2025 pristúpili aj k certifikácii podľa normy ISO 9001, ktorá sa v našom prípade týkala oblasti vzdelávania, konzultácií, vedy a výskumu, organizácie podujatí a projektového riadenia. Aj takéto procesy nám pomáhajú systematicky nastavovať a zlepšovať fungovanie organizácie.

3. Projekty a aktivity

Na akých projektoch aktuálne pracujete?

Igor Wzoš: Aktuálne sme zapojení do viacerých národných aj medzinárodných iniciatív. Významným projektom je STICS – Smart transformačné a inovačné konzorcium Slovensko, v rámci ktorého sa venujeme najmä budovaniu odborných kapacít a vzdelávaniu a zároveň koordinujeme Living Lab v Kežmarku.

Vo všeobecnosti sú naše Living Laby zamerané na testovanie a overovanie nových riešení v oblasti vedy a výskumu priamo na území samospráv. V rámci partnerstiev spolupracujeme aj s komerčnými subjektmi, ktoré dokážu prinášať vysokosofistikované riešenia, napríklad v oblasti energetického manažmentu riadeného umelou inteligenciou.

Living Laby vznikli predovšetkým s cieľom vytvárať priestor na testovanie a praktické overovanie riešení v oblasti energetiky, energetických komunít, spracovania mestských dát na podporu rozhodovania, ako aj vzdelávania.

Pôsobíme tiež v rámci Slovenského centra digitálnych inovácií – EDIH Slovakia a spolupracujeme na ďalších iniciatívach zameraných na smart cities, digitalizáciu a inovácie.

Ktoré projekty považujete za strategicky najvýznamnejšie?

Igor Wzoš: Z nášho pohľadu je strategicky najvýznamnejší najmä projekt STICS, pretože prepája výskum, inovácie, vzdelávanie a konkrétne potreby územia.

Veľký význam má pre nás aj Slovenské centrum digitálnych inovácií, prostredníctvom ktorého dokážeme prinášať digitalizáciu a odbornú podporu bližšie k samosprávam a ďalším organizáciám.

Ako klaster sme sa zapojili aj do projektu SCDI 2, pričom naša účasť bola schválená. Tento projekt sme vnímali najmä ako príležitosť podporiť digitalizáciu malých a stredných podnikov, ako aj verejnej správy.

Aké trendy budú podľa vás najviac ovplyvňovať činnosť klastra v najbližších rokoch?

Igor Wzoš: Jednoznačne umelá inteligencia a efektívne využívanie dát. Zároveň bude pokračovať digitalizácia verejných služieb, rozvoj dátových platforiem, energetický manažment a rastúci význam kybernetickej bezpečnosti.

Veľkou témou však podľa nás nebude iba samotná technológia, ale predovšetkým schopnosť ľudí a organizácií ju reálne a zmysluplne využívať. Na základe workshopov, ktoré realizujeme, vnímame ako veľmi dôležitú aj potrebu rozvoja tzv. mäkkých zručností/soft skills, najmä vo verejnej správe.

Ľudia sú v súčasnosti technológiami do veľkej miery presýtení, čo sa ešte výraznejšie prejavilo počas obdobia pandémie COVID-19. Technológie preto podľa nás nemôžu nahrádzať ľudský kontakt a odbornú spoluprácu. Bez spoľahlivej komunikácie, vzájomnej spolupráce a schopnosti správne identifikovať konkrétny problém totiž samotné technologické riešenie nemusí priniesť očakávanú pridanú hodnotu.

4. Spolupráca a podpora členov

Ako podporujete spoluprácu medzi jednotlivými sektormi?

Igor Wzoš: Prepájanie je samotnou podstatou fungovania klastra. Snažíme sa vytvárať konkrétne príležitosti, pri ktorých sa potreba samosprávy stretáva s odbornou kapacitou univerzity alebo technologickej či inej partnerskej firmy.

Dobрым príkladom je Living Lab Kežmarok, kde prepájame mesto, akademických partnerov a odborníkov pri práci s dátami, vzdelávaní a pilotnom overovaní riešení. Do tejto spolupráce sme zapojili aj firemných členov klastra. Ide napríklad o spoločnosť **ECM System Solutions s.r.o.**, ktorá prináša riešenia v oblasti energetiky a energetických komunit, či spoločnosť **DAITABLE, s. r. o.**, ktorá sa venuje riešeniam založeným na umelej inteligencii, dátovej analytike a energetickému monitoringu.

V praxi ide o prepájanie viacerých digitálnych platforiem a riešení, ktoré sa v rámci Living Lab testujú a následne môžu byť dáta integrované do databázového systému. Cieľom je vytvoriť prostredie, v ktorom bude možné tieto dáta ďalej využívať aj prostredníctvom nástrojov umelej inteligencie.

Aké služby poskytujete členom?

Igor Wzoš: Prinášame informácie o nových príležitostiach a trendoch, prepájame členov s relevantnými partnermi, vytvárame možnosti zapojenia do projektov, odborných podujatí a vzdelávania a pomáhame pri prenose know-how medzi jednotlivými sektormi.

Pridanou hodnotou je najmä sieť kontaktov a možnosť spoločne realizovať aktivity, ktoré by jednotliví členovia samostatne realizovali podstatne náročnejšie. Vzdelávanie považujeme za dôležitú súčasť služieb poskytovaných našim členom. Rovnako významný je pre nás aj networking, ktorý vytvára priestor na vznik nových partnerstiev a spolupráce.

Čo môžete ponúknuť ostatným slovenským klastrom?

Igor Wzoš: Väčšina klastrov je vo svojej činnosti zameraná na konkrétnu oblasť alebo problematiku. Náš klaster má vzhľadom na rozsah svojich aktivít širšie zameranie a vnímame ho ako určitým spôsobom špecifický, práve svojím širokým záberom.

Máme skúsenosti s prepájaním samospráv, akademického a podnikateľského prostredia, ako aj s prípravou a realizáciou projektov. Naša činnosť zároveň postupne zasahuje aj do ďalších oblastí, od sociálnej politiky a školstva až po technologické a hardvérové opatrenia v oblasti bezpečnosti.

Oblasť smart preto vnímame v širšom kontexte – nielen ako zavádzanie technológií, ale aj ako podporu vzdelávania, rozvoja odborných kapacít a praktického riešenia potrieb miest a regiónov. Priestor na spoluprácu s ostatnými klastrami vidíme najmä vo vzájomnom zdieľaní know-how, prepájaní odborných kapacít a realizácii spoločných projektových aktivít.

5. Budúcnosť

Ako vnímate systém podpory klastrov na Slovensku?

Igor Wzoš: Za dôležitú považujeme najmä stabilitu a predvídateľnosť podpory. Klaster potrebuje mať priestor na budovanie odborných kapacít a dlhodobých partnerstiev, nielen fungovať od jednej projektovej výzvy k druhej. Zároveň je podľa nás dôležité, aby bola podpora viazaná na reálnu aktivitu, dosiahnuté výsledky a kvalitu fungovania klastra.

Stabilná grantová podpora môže byť významným nástrojom na zabezpečenie kontinuity činnosti klastrov a na ich ďalší rozvoj. Práve dlhobehjšia stabilita umožňuje klastrom systematicky budovať odborné kapacity, rozvíjať partnerstvá a vytvárať dlhobehjšiu pridanú hodnotu pre svojich členov aj región.

Aké sú krátkodobé a dlhodobé strategické ciele SSCC?

Igor Wzoš: Krátkodobo chceme posilňovať naše vzdelávacie aktivity, rozvíjať odborné kapacity, pokračovať v realizácii strategických projektov a prinášať ich výsledky do praxe.

Dlhodobo chceme byť silnou odbornou platformou pre smart a udržateľný rozvoj miest a regiónov a zároveň partnerom pre samosprávy pri ich digitálnej a inovačnej transformácii, ako aj pri prepájaní samospráv s oblasťou vedy a výskumu.

Kde vidíte najväčší potenciál ďalšieho rozvoja?

Igor Wzoš: Najmä v kombinácii vzdelávania, dát a umelej inteligencie. Samosprávy často nemajú dostatočné interné odborné kapacity na nové technologické témy, preto vidíme veľký priestor v dostupnom a flexibilnom vzdelávaní a v praktickej podpore pri zavádzaní nových riešení.

Na čo by sa mali slovenské klastre zamerať, aby uspeli aj na medzinárodnej úrovni?

Igor Wzoš: Na kvalitné partnerstvá, jasnú špecializáciu a konkrétne výsledky. Nestačí byť iba sieťou organizácií – klaster musí viesť preukázať, akú hodnotu vytvára pre svojich členov a pre územie, v ktorom pôsobí.

Zároveň je dôležité aktívne budovať medzinárodné partnerstvá a zapájať sa do spoločných európskych iniciatív. Práve prepájanie lokálnych a národných aktivít s medzinárodným prostredím môže slovenským klastrom otvárať nové príležitosti a podporiť ich ďalší rozvoj.